

DOLNOŚLĄSKA FUNDACJA EKOROZWOJU

Raport 2004

INFORMACJA - MEDIA

Magazyn ekologiczny „Kropla”

Magazyn ekologiczny „Kropla”, wydawany przez Fundację od 1995 roku, adresowany jest w szczególności do liderów lokalnych środowisk działających na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju oraz ludzi wspierających te działania - w tym wolontariuszy. Misją pisma jest przedstawianie konkretnych propozycji aktywności dla natury i człowieka oraz wspieranie współpracy organizacji ekologicznych i aktywizowanie aktywności obywatelskiej. W 2004 roku dużą uwagę poświęcono m.in. ochronie przyrody, edukacji, innowacjom społecznym oraz prezentacjom działań pozarządowych organizacji ekologicznych (POE). W roku 2004 ukazały się dwa podwójne numery „Kropli” o objętości 68 i 88 str. A4, w pełnym kolorze, o nakładzie 3000 egz. Dystrybucja Kropli obejmowała cały kraj: poprzez sieci EMPiK i prenumeratę. W kolportażu Kropli pomagały również POE działające w Polskiej Zielonej Sieci. Od 1998 wszystkie numery Kropli w wersji poszerzonej, poza najnowszym, dostępnym w dystrybucji, dostępne są również w internecie www.eko.org.pl/kropla.

Współpraca z mediami

W ramach współpracy z mediami w roku 2004 zrealizowano i wyemitowano na antenie Polskiego Radia Wrocław (zasięg ponadregionalny) cykl audycji „Ptasie radio” prezentujący działania dla ptaków i zrównoważonego rozwoju (32 audycje) oraz cykl „Do natury na rowerze” (12 audycji) prezentujące ostoje Natura 2000 na terenie województwa dolnośląskiego. Fundacja współpracowała również przy tworzeniu cotygodniowych audycji TVP Wrocław „Goniec regionalny” i „Goniec ekologiczny” oraz dodatku ekologicznego do dziennika regionalnego Słowo Polskie – Gazeta Wrocławska. Wszystkie współpracujące z Fundacją realizacje medialne nagrodzone zostały Nagrodami Ministra Środowiska (w kategoriach telewizja i prasa – zajęły pierwsze miejsce w kraju). Uzupełnieniem cyklicznych form były bieżące kontakty z mediami oraz organizacja klikunastu konferencji prasowych z okazji wydarzeń takich, jak Ekojarmarki, Sprzątanie Świata, Dzień Ziemi.

Polska Zielona Sieć

W ramach sieci współpracy Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć (PZS) Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju uczestniczyła w działaniach mających na celu zazielenienie polityk sektorowych, wspieranie i promocję zrównoważonego rozwoju oraz wzmocnienie pozarządowych organizacji ekologicznych. W roku 2004 działania PZS skoncentrowały się na monitoringu funduszy (ochrony środowiska i strukturalnych). Fundacja brała udział w projekcie „Publiczny nadzór nad działalnością funduszy ochrony środowiska w Polsce”, w ramach którego prowadzony był monitoring działania funduszy, przeprowadzono badania ankietowe oraz zorganizowano spotkanie dolnośląskich POE dotyczące tego tematu. Przedstawiciele DFE brali również udział w pracach Koalicji Polskich Organizacji Ekologicznych na rzecz Funduszy Unijnych. Koalicja ta, której prace koordynuje PZS, powstała na początku 2004r. w celu kontrolowania sposobu wydatkowania unijnych środków pomocowych i ich wpływu na środowisko naturalne. Koalicja koordynuje działania środowiska ekologicznego na rzecz stosowania zasady zrównoważonego rozwoju w zarządzaniu funduszami. Koalicję współtworzą 4 organizacje ekologiczne: PZS (wraz z jej organizacjami członkowskimi), WWF, Instytut na rzecz Ekorozwoju i Instytut Ekonomii Środowiska. Działania Koalicji koncentrowały się w roku 2004 na monitoringu funduszy poprzez udział w Komitetach Sterujących i Monitorujących Funduszy Strukturalnych na szczeblu krajowym i lokalnym. Przygotowywano się również do programowania funduszy na nowy okres 2007-2013 oraz wsparcia POE w dziedzinie wykorzystania funduszy (transfer wiedzy, informacja, promocja). Przedstawiciel DFE pełnił również rolę łącznika POE ds. funduszy strukturalnych - jako łącznik prowadził działania informacyjne m.in. za pomocą serwisu internetowego www.koalicjafs.org.pl oraz zorganizował spotkanie regionalne w Urzędzie Marszałkowskim we Wrocławiu. W 2004 roku Fundacja kontynuowała na terenie Dolnego Śląska realizację ogólnopolskiej kampanii na rzecz świadomej konsumpcji „Dobre zakupy”. We współpracy z PZS zorganizowano wystawę „Sprawiedliwy handel” na Placu Solnym we Wrocławiu oraz kolportowano wydawnictwa kampanijne.

Ekologia w internecie

W ciągu 2004 utrzymana została trwająca nieprzerwanie od 1999 roku tendencja wzrostowa zainteresowania internetowymi projektami Fundacji. Stronę główną ekologicznego wortalu www.eko.org.pl odwiedziło w ciągu roku 29226 gości. Średnia liczba odwiedzin w miesiącu przekroczyła 2500, a dzienna kształtuje się w przedziale od 80 do 100 osób. Jednak pełnię obrazu skali oddziaływania projektu daje analiza danych z zainstalowanego we kwietniu 2004 skryptu Weblizer Wersja 2.0, który zlicza odwiedziny na wszystkich witrynach i stronach znajdujących się na serwerze ekologicznym "Zielona Brama". Okazuje się, że wizyty na stronie głównej stanowią tylko około 1/10 ogólnej liczby odwiedzin na serwerze, która osiągnęła w tym roku liczbę 289 396!

Dolnośląski serwer organizacji ekologicznych

Serwer utrzymuje aktualnie strony 13 organizacji i inicjatyw ekologicznych z Dolnego Śląska, takich jak: Centrum Prawa Ekologicznego, Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju, Federacja Zielonych, Front Wyzwolenia Zwierząt, Fundacja Karkonoska, Fundacja Kultury Ekologicznej, Fundacja "Zielona Akcja", Ośrodek Edukacji Makrobiotycznej, Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody "pro Natura", Stowarzyszenie Działań Ekologicznych, Stowarzyszenie "Semper Avanti", Koalicja "Rowerowy Wrocław", (w której skład wchodzi oprócz Fundacji: Polski Klub Ekologiczny, Stowarzyszenie "Zielona Kultura" i Dolnośląskie Towarzystwo Cyklistów), Zachodniosudeckie Towarzystwo Przyrodnicze, Wrocławska Grupa Chiropterologiczna.

Liczba użytkowników kont pocztowych dla działaczy ekologicznych osiągnęła liczbę 417, a liczba ekologicznych list dyskusyjnych wyniosła na koniec roku 66. Administrator serwera (nowa osoba od marca 2004) nie tylko nadzorował proces publikowania na serwerze stron www, ale udzielał również bezpłatnych konsultacji technicznych posiadaczom kont pocztowych i www oraz administratorom list dyskusyjnych. W minionym roku miała miejsce modernizacja jednostki centralnej do parametrów: procesor Athlon 1GHZ, pamięć operacyjna 512 Mb DDR, macierz dyskowa - 2 x 80 Gb ATA 100, 1 x 20 Gb ATA 66, oraz radykalna modernizacja oprogramowania. Dotychczasowy system operacyjny FreeBSD zamieniony został na system bardziej popularny, bezpieczny i stabilny system Linux Debian.

Dolnośląski Wortal Ekologiczny „Brama” www.eko.org.pl

Dolnośląski serwis informacyjny składa się z takich elementów, jak: katalog dolnośląskich organizacji ekologicznych (zawierający 47 zweryfikowanych w 2004 wpisów), dolnośląski ekologiczny przegląd prasy, kalendarium imprez ekologicznych, sondy badające opinie społeczną w sprawach kluczowych z punktu widzenia ochrony środowiska, dokumenty, stanowiska, opracowania (w tym informator o stanie środowiska Wrocławia o objętości 218 str. www), katalog linków, system poleceń. Serwis prowadzony był przy współpracy Fundacji Ekologicznej "Zielonej Akcji" oraz Fundacji Kultury Ekologicznej. Rozwój serwisu zamknął się ilością 248 str. www (dotacja WFOŚiGW) i 210 odniesień do artykułów prasowych opublikowanych w źródłach zewnętrznych. Lista serwisów tematycznych bazujących na działaniach Fundacji i innych organizacji korzystających z serwera na koniec 2004 liczyła 17 pozycji: serwis Klubu Przyrodników, bociany.pl, agro-eko-info, kur rasy Zielononóżki Kuropatwianej, ekojamark.pl, odra.edukacja.pl, ptaki.info.pl, „PCB-stop”, „Czas na Odrę”, serwis prawny, „Fundusze Strukturalne”, "Poradnik Odpadowy", serwis energetyczny "Ciepłej", „Natura 2000” (składający się z trzech segmentów: Natura 2000, Natura 2000 nad Odrą i Dolnośląska Natura 2000), recykling.pl, serwisy bateriowy i rowerowy.

Rozwój wybranych serwisów tematycznych wyglądał następująco:

- serwis energetyczny "Ciepłej" wzrósł do 306 str. www zawierających cykle porad dla inwestorów indywidualnych, instalatorów, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych oraz interaktywne programy do obliczania audytu termo modernizacyjnego budynku;
- serwis dolnośląska Natura 2000 osiągnął wielkość 49 stron www (z czego 12 wykonane zostało dzięki dotacji WFOŚiGW);
- serwis barycz.pl - poświęcony przyrodzie i możliwością rozwoju obszaru Doliny Baryczy, który osiągnął objętość 46 stron www (w ramach dotacji WFOŚ i WG);
- serwis "recykling" - 69 nowo powstałych stron www;
- serwis "bateriowy" - poświęcony szczegółowo problemowi zbiórki zużytych baterii - 19 stron www;
- serwis rowerowy - (bez uwzględnienia wspomnianych wyżej stron statycznych) wzrósł o 24 strony www (wykonanych w ramach dotacji WFOŚ i WG) oraz o dwujęzyczną stronę Projektu Drezdeńscy, Wrocławianie na rowerach do współpracy (13 stron);
- serwis www.ptaki.info osiągnął objętość 65 stron.

Projekt multimedialny „Ptasie radio i telewizja”

Celem projektu „Ptasie radio i telewizja, czyli o zrównoważonym rozwoju z polotem” jest inspirowanie ludzi do podejmowania działań dla ochrony przyrody. Atrakcyjny temat ptaków jest też oczywiście pretekstem do szerszego przedstawienia zagadnień zrównoważonego rozwoju. W ramach multimedialnego projektu w roku 2004 kontynuowano emisję audycji radiowych w Polskim Radiu Wrocław (co sobotę o 9.15) oraz prowadzono serwis internetowy www.ptaki.info. Serwis (obecnie ponad 200 stron) prezentuje gatunki (obecnie 102 gatunki) z ich opisem, graficznym przedstawieniem, głosami; typowe siedliska; scenariusze edukacyjne; działania ochronne; interesujące linki i bieżące wiadomości.

Dzięki współpracy Fundacji z Polskim Radiem Wrocław powstały 2 cykle audycji, które po emisji na antenie zostały umieszczone w internecie w formacie mp3. Były to:

- 32 audycje z cyklu "Ptasie Radio" - po emisji zostały umieszczone na stronach serwisu ptaki.info.
- 12 audycji z cyklu "Natura 2000 na rowerze", będące reportażami z wycieczek z rowerowych po obszarach ostoi przyrodniczych objętych siecią Natura 2000; po emisji pliki audycji, wraz z opisami trasy i mapami, zostały umieszczone w internecie w jako dodatkowy segment w serwisie poświęconym Naturze 2000 na Dolnym Śląsku.

Ważnym uzupełnieniem serwisu są umieszczone audycje radiowe www.ptaki.info/radio (52 pliki mp3 wraz z opisem) oraz pierwsza w kraju bezpośrednia transmisja z ptasiego gniazda www.ptaki.info/kamera W sezonie 2004 roku kontynuowano transmisję z gniazda bociana w Trzcinnicy w gminie Wińsko; z kolei w okresie zimowym prezentowano transmisję ptaków na stawach (Golina koło Wołowa) oraz prezentowano za pośrednictwem kamery przydomowe życie ptaków (karmik, sad i obejście). Transmisje odbywały się w nowatorskiej technologii, za pośrednictwem kamery z radiolączem i łączy internetowego ISDN. Dla potrzeb wykonania kolejnych instalacji zakupiony został drugi komplet urządzeń. W roku 2004 zmieniono *homepage* serwisu oraz uzupełniono go o dodatkowe atrakcje – w tym m.in. dział „ptasie poezje” i dodatkowe pliki do ściągnięcia. W ramach projektu wydano w 2004 roku płytę muzyczną Barycz w wykonaniu Anny Nacher, Marka Styczyńskiego oraz głosów ptaków i przyrody z doliny Baryczy (nagranych przez nestora „ptasich podsłuchiвачy” – Zdzisława Pełczyńskiego). Uzupełnieniem przestrzeni dźwiękowej płyty są umieszczone na płycie prezentacje *off-line* serwisów www.ptaki.info i www.barycz.pl.

Cykl płyt CD z materiałem filmowym

Wydana w sumie 1000 szt. płyt z następującymi filmami:

- "Nie odbierajmy rzekom przestrzeni" zrealizowany i udostępniony nam przez Towarzystwo na Rzecz Ziemi poświęcony ekologicznym metodom ochrony przeciwpowodziowej,
- "Tat-orte - Gminy z przyszłością" poświęcony gminom niemieckim (saksońskim) rozwiązującym w sposób modelowy problemy z zakresu ochrony środowiska, udostępniony nam przez Fundację Kultury Ekologicznej, która jest organizacją partnerską w projekcie.

Projekt okładki płyt zaprojektowany został taki w sposób, a żeby mógł stanowić równocześnie materiał promocyjny Projektu "Zielona Brama".

DOLINY RZECZNE I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich w Dolinie Odry

W roku 2004 kontynuowane były działania związane z projektem „Zrównoważony rozwój regionalny obszarów wiejskich w dorzeczu Odry”. Projekt realizowany jest wspólnie przez sześć polskich organizacji współpracujących w ramach kampanii „Czas na Odrę” razem z WWF Niemcy. Celem programu jest przygotowanie cennych przyrodniczo obszarów Nadodrza do takiego rozwoju w warunkach procesu integracji z Unią Europejską, który pozwoli na zachowanie tych walorów. W roku 2004 Fundacja uczestniczyła w przygotowaniu wspólnej aplikacji do Niemieckiej Fundacji Ochrony Środowiska DBU. Kontynuowano również prace zmierzające do wyznaczenia rowerowego szlaku Odry we Wrocławiu oraz w górę rzeki w kierunku Opola.

Dolina Baryczy - program turystyki przyjaznej przyrodzie

W roku 2004 kontynuowano działania zmierzające do stworzenia zintegrowanej oferty turystyki przyjaznej przyrodzie w Dolinie Baryczy. Efektem prowadzonych działań było m.in.:

- przeprowadzenie wymaganych uzgodnień Szlaku Rowerowego Doliny Baryczy, będący osiąwą magistralą rowerową łączącą Międzynarodowy Szlak Odry (miejsce połączenia Wyszanów) z Transwielkopolską Trasą Rowerową (połączenie w Dębnicy);
- przeprowadzenie w gminie Milicz badań ankietowych dotyczących potencjału turystycznego obszaru; badania realizowane w 3 grupach (mieszkańców gminy, usługodawców turystycznych i turystów) wykazały na duży potencjał i akceptację dla rozwoju turystyki przyrodniczej;
- zrealizowanie serwisu internetowego Dolina Baryczy informującego o atrakcjach turystycznych, walorach przyrodniczych i działaniach ochronnych www.barycz.pl;
- wydanie płyty muzycznej „Barycz” promującej walory terenu oraz jej promocja;

Przygotowano również projekt i przeprowadzono uzgodnienia realizacji infrastruktury dla potrzeb turystyki przyrodniczej (w tym m.in. 1 wieży i 3 wiat obserwacyjnych dla potrzeb „bird-watching” w Dolinie Baryczy, systemu informacji terenowej) – wniosek na dofinansowanie projektu złożony został do Fundacji Ekofundusz, w kwietniu 2005 roku zaakceptowany do realizacji.

LEADER +

W drugiej połowie roku Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju rozpoczęła proces, którego celem było złożenie aplikacji konkursowej w ramach działania 2.7 Pilotażowy Program LEADER+ Sektorowego Programu Operacyjnego Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich. Działanie to skierowane jest na tworzenie trójsektorowych partnerstw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, tzw. Lokalnych Grup Działania. W procesie bierze udział osiem gmin z terenu Doliny Baryczy (5 dolnośląskich: Milicz, Żmigród, Twardogóra, Krośnice i Cieszków oraz 3 wielkopolskie: Odolanów, Przygodzie, Sośnie). Gminy te w całości lub w części znajdują się w granicach ostoi ptasiej obszaru Natura 2000. W październiku 2004 roku przeprowadzono trzy spotkania informacyjne dla wójtów i burmistrzów gmin na terenie których tworzone będzie partnerstwo (w Żmigrodzie, Odolanowie i Miliczu). Przedstawiciele uczestniczących gmin powierzyli Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju zadanie stworzenia wniosku konkursowego. Zakończeniem tego procesu było spotkanie w dniu 1 grudnia w urzędzie gminy Milicz, podczas którego przedstawiciele gmin zapoznali się z zapisami, założeniami i celami powstałego wniosku oraz podjęli decyzję o jego złożeniu. Aplikacja konkursowa złożona została w dniu 30 grudnia.

Aktywizacja społeczności lokalnej - „Sołtyski liderkami ekorozwoju doliny Baryczy”

W październiku realizowany był projekt, którego głównym celem było wzmocnienie społeczno – politycznej aktywności sołtyszek jako liderki zrównoważonego rozwoju na przyrodniczo cennym obszarze doliny Baryczy. Za ich pośrednictwem przekazano społecznościom lokalnym wiedzę o możliwości skorzystania z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) jako źródła finansowania rozwoju zasobów ludzkich. Etapem wstępnym było opracowanie ankiety „Aktywność kobiet dla ekorozwoju doliny Baryczy”. Właściwy zakres realizacji zadania rozpoczął się we wrześniu w momencie nawiązania kontaktów z Urzędami Gminy 9 gmin (Cieszków, Milicz, Krośnice, Żmigród, Wińsko, Wąsosz, Niechlów, Jemielno, Góra). W toku tych kontaktów zidentyfikowane zostały 83 panie pełniące funkcje sołtyski w swoich wsiach na terenie wymienionych gmin.

W dniach 23-24 października zrealizowane zostały warsztaty szkoleniowe „Aktywizacja kobiet wiejskich i fundusze UE jako źródło zrównoważonego rozwoju doliny Baryczy”. Warsztaty te poprowadziły dwie osoby z zespołu dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju, Maria Centkiewicz - koordynator „Programu zachowania kury zielononóżki kuropatwianej”, członek Rady Polskiej Izby Produktu Regionalnego i Lokalnego i zespołu roboczego przy Urzędzie Marszałkowskim ds. wytwarzania i ochrony produktów regionalnych oraz Paweł Antoniewicz - łącznik branżowy ds. ochrony środowiska w programie łączników Fundacji Batorego, specjalista ds. funduszy europejskich dla organizacji pozarządowych w programie EURO-NGO.

W pierwszym dniu szkolenia uczestniczki zapoznane zostały, na podstawie badań ankietowych, z diagnozą sytuacji regionu. Następnie przeprowadzone zostały warsztaty, których celem było ukazanie możliwości rozwoju regionu w oparciu o produkt regionalny oraz roli kobiet w tworzeniu i propagowaniu idei produktu regionalnego. W wieczornej części sesji szkoleniowej przedstawiony został Europejski Fundusz Społeczny oraz konkretne jego działania skierowane na wsparcie kobiet oraz na rozwój zasobów ludzkich w regionie, ze szczególnym uwzględnieniem sektora usług turystycznych. Beneficjentki zapoznane zostały również ze standardowym wnioskiem do EFS-u. W drugi dzień szkolenia sołtyski zapoznane zostały z działaniami „odnowa wsi” i LEADER+ oraz możliwościami i planami uczestnictwa regionu doliny Baryczy w obu programach. Ostatnim elementem szkolenia była sesja planowania strategicznego.

Współpraca we wdrażaniu sieci Natura 2000 na obszarze Doliny Baryczy

W drugiej połowie 2004 roku współpracowaliśmy w realizowanym przez Ministerstwo Środowiska Projekcie PHARE PL0105.02 „Wdrażanie europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 na terenie Polski”, zadanie: „Opracowanie planów ochrony dla wybranych pilotażowych obszarów zgłoszonych do sieci Natura 2000”. Zadanie opracowania pilotażowych planów ochrony, realizowane dla siedmiu pilotażowych obszarów w Polsce, realizowane było przez konsorcjum włoskiej firmy AGROTEC, Fundacji IUCN Poland, duńskiej firmy NEPCON i polskiej ABC Poland. Jednym z pilotażowych obszarów był obszar Doliny Baryczy, obejmujący częściowo pokrywające się obszary Natura 2000 „Dolina Baryczy” (PLB020001 – w ramach Dyrektywy Ptasiej) i „Ostoja nad Baryczą” (PLH020003 – w ramach Dyrektywy Siedliskowej). Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju współpracowała w działaniach informacyjnych i konsultacjach społecznych prowadzonych w ramach procesu przygotowania planu ochrony dla obszaru Doliny Baryczy, organizując m.in. w październiku 2004 spotkania informacyjne dla wójtów i burmistrzów oraz przedstawicieli rad gmin.

Zielony Produkt Lokalny

Jednym z działań prowadzonych przez Fundację w zakresie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich jest wsparcie i promocja produktu lokalnego pochodzącego z przyjaznego środowiska rolnictwa i przetwórstwa. Takie produkty powstają i będą powstawać na bazie rodzimych ras zwierząt i roślin, miejscowych tradycji kulinarnych i kulturowych, jak również na bazie unikalnego potencjału turystycznego danego obszaru.

Działania Fundacji w powyższym zakresie koncentrują się przede wszystkim na obszarze doliny Baryczy. Walory przyrodnicze doliny Baryczy są w znacznej mierze powiązane z jej tradycyjnym gospodarczym użytkowaniem, a w szczególności ekstensywną gospodarką rolną i stawową. Utrzymanie tych form gospodarowania jest niezbędne dla ochrony walorów przyrodniczych obszaru. Z kolei dla opłacalności gospodarowania wskazane jest stworzenie rynku na wytwarzane lokalnie, wysokiej jakości produkty wytwarzane w powiązaniu z walorami przyrodniczymi, zwane dalej Zielonymi Produktami Lokalnymi.

W 2004 Fundacja we współpracy z grupą ekspertów i naukowców, a także wykorzystując techniki modelowania komputerowego i zasady myślenia systemowego (tzw. „modele map myślowych”) wspólnie pracowała nad strategią rozwoju i promocji zielonych produktów lokalnych w Dolinie Baryczy. W ramach kursu „Dynamika Zrównoważonego Rozwoju”, zorganizowanego przez Fundację Sendzimira oraz Politechnikę Wrocławską w miesiącach maj – lipiec 2004, opracowany został model komputerowy do testowania alternatywnych strategii rozwoju przyjaznych dla środowiska (zielonych) lokalnych produktów i wpływu zielonej produkcji na środowisko. Model ten przetestowany został na przykładzie jaj kury zielononóżki kuropatwianej.

Polskie kury – dar natury

„Program zachowania pierwotnej rasy kury zielononóżki kuropatwianej - bioróżnorodność i rozwój obszarów wiejskich” rozpoczął się w sierpniu 2001 roku. Celem projektu, finansowanego ze środków Programu Małych Dotacji GEF, było upowszechnienie chowu zagrożonej wyginięciem rasy kury w tradycyjnych gospodarstwach na terenie Doliny Baryczy, co sprzyja utrzymaniu przyjaznych dla środowiska praktyk rolniczych. Ważnym celem projektu była aktywizacja społeczności wiejskiej oraz organizacja sieci dystrybucji, promocji i marketingu jaj zielononózek. Działania realizowane w ramach projektu trwają nadal, mimo, iż w czerwcu 2003 formalnie zakończył się okres jego realizacji. Przedsięwzięcie obecnie jest już w rękach grupy rolników wspieranych przez Dolnośląską Fundację Ekorozwoju. Program upowszechnił chów zielononózek na terenie Doliny Baryczy i w innych regionach kraju, zaktywizował kobiety współprowadzące gospodarstwa rolne.

Dzięki ukierunkowanemu wsparciu, grupie rolników udało się rozwinąć produkcję jaj zielononózek w systemie tradycyjnym i wspólnie zorganizować ich dystrybucję oraz sprzedaż na rynku lokalnym. Obecnie certyfikowane stado reprodukcyjne zielononózek znajduje się w gospodarstwie pp. Cecylii i Zbigniewa Kwaśniców w Wierzowicach Wielkich; od stycznia 2005 roku planowane są kolejne wylęgi.

Rozpowszechnieniu informacji o programie służyły stworzone w ramach projektu materiały promocyjne takie, jak postery, ulotki, plakaty, broszura, które często wykorzystywano w trakcie spotkań, konferencji czy wystaw tematycznych. Na stronie internetowej www.kurki.eko.org.pl zamieszczane są bieżące informacje dotyczące rozwoju programu i odbywa się wymiana doświadczeń pomiędzy zainteresowanymi. Broszurę „Zielononóżki kuropatwiane, rodzima rasa kur w gospodarstwach wiejskich” można nabyć w Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju.

Rozreklamowaniu samego produktu, tj. jaj zielononózek kuropatwianych, sprzyjało uczestnictwo rolników w wielu imprezach promocyjnych, przed wszystkim w organizowanych przez Fundację

jarmarkach ekologicznych we Wrocławiu. Producenci uczestniczyli także w jarmarkach w Miliczu, Krajowych Dożynkach Ekologicznych w Przysieku i konferencji rolnictwa ekologicznego w Sułowie. Członkowie grupy aktywnie uczestniczą w corocznych wystawach takich, jak „Inter Zoo-Botanica” w Hali Ludowej we Wrocławiu czy „Polagra-Farm” w Poznaniu, oraz w konkursie „Nasze Kulinarne Dziedzictwo”, na którym wyróżniono lokalny rarytas - pasztet z kury zielononóżki kuropatwianej.

W trakcie trwania programu nastąpiła integracja grupy rolników tworzącej trzon rozwijającej się produkcji jaj w Dolinie Baryczy. Rolnicy ci podjęli się, pod wspólnym logo oraz nazwą (Stowarzyszenie Hodowców Kur Zielononózek Kuropatwianych „Zielononóżka”), zorganizowania dystrybucji jaj na rynek wrocławski, co zapewnia poszczególnym gospodarstwom uzyskanie dodatkowych stałych dochodów. Obecnie planowane jest poszerzenie grupy o nowych członków oraz zakup wspólnych środków produkcji.

W efekcie współpracy z Katedrą Technologii Surowców Zwierzęcych oraz z Zakładem Hodowli Drobiu Akademii Rolniczej we Wrocławiu, w semestrze letnim 2004 roku powstały dwie prace magisterskie związane z chowem kur i oceną towaroznawczą produktów ekologicznych - jaj kur zielononózek. Podjęte w ramach programu działania marketingowe promujące jaja kury zielononóżki jako produkt lokalny z Doliny Baryczy posłużyły również do stworzenia modelu rozwoju produktów lokalnych w ramach kursu zorganizowanego przez Fundację Sendzimira oraz Politechnikę Wrocławską z udziałem specjalistki Banku Światowego Leslie Martin, który odbył się w lipcu 2004 roku. Model ten został zbudowany przy pomocy programu komputerowego System Dynamics przez studentów, pracowników naukowych oraz działaczy organizacji pozarządowych we współpracy z rolnikami ze Stowarzyszenia „Zielononóżka” oraz urzędnikami samorządowymi z powiatu Góra.

Jaja zielononózek stały się produktem znanym i lubianym na rynku regionalnym Dolnego Śląska. Dzięki swojemu wyjątkowemu smakowi i wysokiej jakości zyskały uznanie także u naszych zachodnich sąsiadów. Wolnowybiegowy chów kur na zielonych pastwiskach Doliny Baryczy zapewnia ptakom odpowiednie warunki rozwoju i sprzyja utrzymaniu tradycyjnego krajobrazu rolniczego.

Jarmark Świętojański

Od 14 do 24 czerwca 2004, po raz kolejny Wrocławianie mieli okazję wziąć udział w Jarmarku Świętojańskim, którego hasło przewodnie brzmiało „Kupuj Odpowiedzialnie”. Był on integralną częścią obchodzonych na Dolnym Śląsku Świątowych Dni Ochrony Środowiska. Przez dziesięć dni na Rynku Wrocławskim propagowany był model świadomej konsumpcji poprzez sprzedaż i promocje regionalnych „zielonych produktów” – czyli produktów wytworzonych w przyjazny sposób dla środowiska i człowieka.

Do udziału w jarmarku jak zwykle zostali zaproszeni rzemieślnicy działający w regionie, gospodarstwa produkujące metodami ekologicznymi, gospodarstwa agroturystyczne, przedstawiciele gmin z regionów cennych przyrodniczo, małe lokalne przetwórnice, organizacje i instytucje ekologiczne działające w regionie oraz lokalni artyści-rzemieślnicy. W części warsztatowej znalazło się czerpanie papieru, lepienie garneków, robienie świeczek z wosku pszczelego, mielenie mąki w tradycyjnych żarnach oraz nauka gry na rogu. Odwiedzającym towarzyszyły odgłosy ptaków z Doliny Baryczy oraz kumkanie żab.

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ - DOLNY ŚLĄSK

Przygotowanie Dolnego Śląska do wykorzystania funduszy UE - współpraca z Saksonią

Celem realizowanego wspólnie z Saksońską Fundacją Ochrony Środowiska projektu jest wsparcie przygotowań dwóch regionów modelowych – województw Dolnośląskiego i Podlasia – do wykorzystania funduszy UE na rzecz środowiska. Projekt prowadzony jest w partnerstwie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego. W roku 2004 kontynuowano projekt poprzez udział w szkoleniach oraz prowadzenie konsultacji.

Kampania „Kupuj Odpowiedzialnie”

Podczas odbywającego się Jarmarku Świętojańskiego zostały zorganizowane różnorodne wydarzenia w ramach kampanii „Kupuj Odpowiedzialnie”. Do udziału w Jarmarku zostali zaproszeni działacze z polskiego oddziału organizacji Sprawiedliwy Handel (Fair Trade) – jest to partnerstwo producentów i kupujących na rzecz uwzględnienia interesów nieuprzywilejowanych producentów, w tym rozwoju zrównoważonego.

Na Jarmarku działał punkt informacji konsumenckiej, gdzie można było uzyskać porady oraz broszury nt. odpowiedzialnego kupowania jak również istniała możliwość kupna produktów sygnowane znakiem „Fair Trade” co oznacza, że zostały one wytworzone z poszanowaniem praw producenta oraz środowiska. Została przygotowana wystawa posterów wyjaśniająca czym jest „sprawiedliwy handel”.

Przeprowadzono pokaz filmów wyprodukowanych przez Fairtrade Foundation, przeznaczony dla szerokiego grona odbiorców. Ich tematyka dotyczyła sposobu produkcji dóbr codziennej konsumpcji takich, jak kawa, herbata, banany, czekolada. Zaprezentowane filmy:

- „Poranek przy kawie” - opowiadający o produkcji kawy w Nikaragui oraz o korzyściach, jakie dla społeczności rolniczych z tego kraju przyniósł udział w programie Sprawiedliwego Handlu.
- „Pola złota” - opowiadający o produkcji bananów na Wyspach Zawietrznych. Film pokazuje proces produkcji tych owoców i ich drogę do brytyjskich supermarketów.

Program Edukacji Ekologicznej dla Dolnego Śląska

Fundacja uczestniczyła w pracach nad Programem Edukacji Ekologicznej dla Dolnego Śląska. Program przedstawiony został na początku roku 2005 do szerszych konsultacji społecznych. Według planów dokument ma zostać przyjęty przez Sejmik Samorządowy w połowie 2005 roku i będzie pierwszym w kraju tego typu regionalnym programem wdrożeniowym.

Dolnośląskie Forum Organizacji Ekologicznych

W roku 2004, podobnie jak w latach poprzednich, zorganizowano jedno plenarne spotkanie dolnośląskich pozarządowych organizacji ekologicznych (POE). Spotkanie to odbyło się w listopadzie 2004 i uczestniczyło w nim ponad 30 przedstawicieli POE. Głównymi tematami spotkania były: zasady działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, rola przedstawiciela POE w Radzie Nadzorczej WFOŚiGW oraz współpraca pomiędzy organizacjami ekologicznymi.

Zielony Dobrodziej

Począwszy od 1997 roku, z okazji Dnia Ziemi, DFE przyznaje Nagrodę Zielonego Dobrodzieja. Nagroda wręczana jest za kreowanie postaw przyjaznych Ziemi tym, których działalność na rzecz ochrony środowiska naturalnego na Dolnym Śląsku jest wzorem wartym naśladowania. W roku 2004 Kapituła Zielonego Dobrodzieja postanowiła przyznać nagrodę Jackowi Jakubcowi – prezesowi Fundacji Kultury Ekologicznej, w uznaniu jego zasług dla społeczności lokalnej, udanych prób integracji działań dla natury i kultury oraz tworzenia transgranicznych partnerstw dla zrównoważonego rozwoju. Nagrodę, w formie symbolicznej donicy z rosnącą paprotką, wręczono w świetle wiosennego słońca w Dniu Ziemi, w zielonym otoczeniu Ogrodu Botanicznego we Wrocławiu

ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT - PROGRAM ROWEROWY

Koalicja "Rowerowy Wrocław"

Powołana w lipcu 2004 Koalicja "Rowerowy Wrocław" jest porozumieniem organizacji pozarządowych powołanym dla promocji rozwoju ruchu rowerowego w mieście. W skład Koalicji, obok Fundacji, wchodzi: Dolnośląskie Towarzystwo Cyklistów, Polski Klub Ekologiczny Okręg Dolnośląski, Stowarzyszenie "Zielona Kultura" oraz osoby nie zrzeszone. Dzięki konsolidacji sił społecznych udało się zwiększyć wpływ mieszkańców na politykę transportową Wrocławia i nadać współpracy z władzami miasta bardziej strukturalny charakter. Koalicja ma w swoim dorobku kilka niewątpliwych osiągnięć:

- W styczniu 2004 odbyło się kolejne spotkanie Wrocławskiego Rowerowego Okrągłego Stołu (powołanego w 2001 roku) będącego platformą współpracy pomiędzy władzami miejskim wysokiego szczebla, a środowiskiem rowerzystów wrocławskich.
- Przez cały rok 2004 działał system społecznego opiniowania inwestycji rowerowych, w ramach którego wszystkie projekty ciągów rowerowych opiniowane są przez członków Koalicji, co stwarza szansę na realizację ich w sposób spełniający oczekiwania użytkowników.
- Od początku 2004 reprezentant Fundacji w Koalicji "Rowerowy Wrocław" był członkiem ścisłego zespołu realizującego pod kierownictwem Biura Rozwoju Wrocławia profesjonalną Koncepcję Rozwoju Tras Rowerowych we Wrocławiu. Koncepcja ma stanowić podstawę do planowania inwestycji tworzących warunki dla ruchu rowerowego na głównych ciągach komunikacyjnych oraz w nieprzejezdnym dotąd rowerowo ścisłym centrum Wrocławia, na wzór miast Europy Zachodniej.

Od września 2004 uruchomiliśmy wrocławską witrynę rowerowa: www.rowery.eko.wroc.pl.

Wrocławianie i Drezdeńcy - na rowerach do współpracy

Do maja 2004 kontynuowany był rozpoczęty jeszcze w 2003 roku wspólny projekt Fundacji oraz *Umweltzentrum Dresden*. Projekt realizowany był w ramach programu "Partnerstwo miast i obywateli" Fundacji im. Stefana Batorego za środki Fundacji Roberta Boscha. Celem projektu jest prezentacja niemieckiego podejścia do kwestii konsultacji społecznych i rozwiązań dla infrastruktury rowerowej oraz zainicjowanie realnej współpracy w tym zakresie z partnerskim miastem Wrocławia - Dreznem.

Kulminacyjnym momentem projektu w 2004 roku była majowa wizyta studyjna w Dreźnie, w społecznie sprawą ruchu rowerowego. Celem wyjazdu było zaprezentowanie współpracy pomiędzy urzędami, a obywatelami oraz przybliżenie niektórych rozwiązań z zakresu wspierania komunikacji rowerowej i publicznej w Dreźnie, Lipsku, na terenie Saksonii i na szczeblu krajowym. Goście mogli też z bliska zapoznać się z funkcjonowaniem i historią *Umweltzentrum Dresden*. Ważnym elementem wizyty był przejazd na rowerach przez miasto, co pozwoliło zapoznać się z systemem udogodnień dla komunikacji rowerowej.

Na bazie materiałów konferencji z 2003 uruchomiono pod adresem www.eko.org.pl/wroclaw-drezno i www.eko.org.pl/breslau-dresden stronę internetową projektu. Znajdują się tam linki do najważniejszych organizacji ekologicznych, instytucji i informatorów w obu miastach, a także do stron przybliżających tematykę rowerową.

Odczuwalnym efektem projektu jest poprawa współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi, a władzami miejskimi na polu rozwoju ruchu rowerowego. Najbardziej namacalnym tego dowodem były wspólne prace nad stworzeniem długofalowej koncepcji rozwoju komunikacji rowerowej we Wrocławiu Biura Rozwoju Wrocławia i Koalicji "Rowerowy Wrocław" (2 reprezentantów BRW oraz ich zwierzchnik Dyrektor Grzegorz Roman byli uczestnikami wspomnianej wizyty studyjnej). Wydarzenia związane z projektem (konferencja, wyjazd studyjny) znalazły swój oddźwięk w prasie, radiu i telewizji. Na rok 2005 planowane są kolejne wspólne projekty z *Umweltzentrum Dresden*.

ODPADY

Wortal www.recykling.pl

DFE zakończyła budowę specjalistycznego serwisu poświęconego problematyce gospodarki odpadami. Zgromadzone zostały na nim informacje z następujących dziedzin:

- Standardów gospodarowania odpadami – najciekawsze rozwiązania z różnych regionów;
- Stosowanych technologiach recyklingu i odzysku różnych grup odpadów;
- Obowiązującego prawodawstwa oraz przyjętych w Polsce programach gospodarki odpadami;
- Edukacji ekologicznej – z opisami realizowanych w kraju projektów i scenariuszy edukacyjnych do wykorzystania w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i średnich;
- Podstawowych definicji i pojęć z dziedziny odpadów i odpowiedzi na pytania dotyczących odzysku i recyklingu odpadów.

Serwis został wzbogacony o galerie zdjęć oraz wyposażony w formularze konkursowe i ankietowe. Od września 2004 serwisem zarządza partner DFE – Fundacja Nasza Ziemia z Warszawy.

PROGRAM „Czyste Środowisko – komfort na co dzień”

W 2004 roku DFE rozpoczęła realizację modelowego projektu edukacji ekologicznej prowadzonego w partnerstwie z samorządem gminnym i powiatowym, lokalną prasą i firmami odpowiedzialnymi za gospodarkę odpadami w Krapkowicach. Mecenasem całego przedsięwzięcia i jego inicjatorem jest firma Metsä Tissue S.A. – producent wyrobów higienicznych z makulatury. Projekt odbywa się równolegle w dwóch miejscowościach, w których koncern ma swoje zakłady produkcyjne: Krapkowicach i Konstancinie-Jeziornie (we współpracy z Fundacją Nasza Ziemia). Na potrzeby programu został stworzony serwis www.czystesrodowisko.org.

Głównym celem programu jest pogłębianie świadomości ekologicznej wśród lokalnej społeczności, a zwłaszcza wśród dzieci - w szczególności zwrócenie uwagi na konieczność poszanowania zasobów przyrody, świadomą konsumpcję i unikanie niepotrzebnych opakowań oraz na możliwość wielokrotnego wykorzystywania opakowań i selektywnej zbiórki odpadów. Drogą do tego celu jest zaangażowanie lokalnych społeczności w działania prowadzące do polepszenia stanu środowiska i wsparcie działań administracji lokalnej w zakresie wdrażania programów gospodarki odpadami i edukacji ekologicznej. Dodatkowym rezultatem programu będzie utrwalenie wizerunku firmy Metsä Tissue, jako firmy dbającej o środowisko naturalne, społecznie odpowiedzialnej, przyjaznej dla swoich

sąsiadów i promującej ekologiczny styl życia, a także budowanie reputacji miast Konstancina-Jeziorny i Krapkowic jako przestrzegających zasad zrównoważonego rozwoju.

Program edukacyjny skierowany jest do całej społeczności lokalnej. Głównymi odbiorcami są dzieci z 6 publicznych szkół podstawowych, znajdujących się na terenie Konstancina - Jeziornie oraz 4 szkół podstawowych (w tym 1 specjalnej) i świetlicy środowiskowej z terenu Krapkowic. Poprzez dzieci program dociera do dorosłych mieszkańców miast. Odbiorcą i uczestnikiem programu są także samorządy lokalne, na których ciąży obowiązek przygotowania planów gospodarki odpadami i ich wdrożenia. W ramach programu rozwija się współpraca zarówno z Urzędem Miasta jak i Starostwem Powiatowym. Tygodnik Krapkowicki, jako patron medialny, zamieszcza regularne informacje o przebiegu programu i cyklicznych konkursach.

Od września 2004 roku uczniowie poznają tajniki ochrony środowiska w codziennym życiu. Poprzez różnorodne gry i zabawy, udział w cyklicznie organizowanych konkursach międzyszkolnych i indywidualnych uczą się postrzegania otaczającego świata w kategoriach zrównoważonego rozwoju. Zajęcia prowadzone są przez nauczycieli ze szkół, oraz przez trenerów z Fundacji. Dotychczas odbyły się, m.in. zajęcia nt. odpowiedzialnej konsumpcji, oszczędzania zasobów przyrody, (zastanawiano się nad cyklami żywymi produktów i opakowań) oraz warsztaty „Jakie stwarzam zagrożenia dla środowiska naturalnego i jak mogę je ograniczyć”. Przeprowadzone zostały konkursy: na najciekawszą ścieżkę ekologiczną w połączeniu z „tropieniem” dzikich wysypisk śmieci; plastyczny i fotograficzny i międzyszkolny konkurs na największą ilość zebranej makulatury.

Baterie

Kolejny rok aktywności fundacji w dziedzinie recyklingu baterii przyniósł jakościowy i ilościowy przełom. Dzięki środkom funduszu Phare, od lutego 2004 do października w województwach dolnośląskim, małopolskim i zachodniopomorskim realizowany był projekt „Selektywna zbiórka baterii – przykład dobrych praktyk unijnych” – zapoczątkowujący faktyczną zbiórkę baterii w tych regionach. Nawiązano współpracę z organizacjami odzysku i służbami odpowiedzialnymi za zbiórkę i unieszkodliwianie baterii w Danii, Niemczech, Belgii i Holandii, odbyły się w tych krajach wizyty studyjne.

Uczestnicy projektu umocnili współpracę z administracją, organizacjami odzysku i firmami komunalnymi odpowiedzialnymi za systemowe rozwiązania gospodarki tym odpadem w Polsce. Brali udział w pracach nad programami gospodarki odpadami. W wyniku realizacji osiągnięto:

- wydanie pierwszej w Polsce publikacji traktującej przekrojowo o problematyce baterii, konieczności ich selektywnej zbiórki odzysku i recyklingu. Opracowanie podaje także potrzebne adresy firm zajmujących się tym zagadnieniem oraz obowiązujący stan prawny w Polsce (nakład 7000 egz.);
- dodatkowo, dzięki środkom pozyskanym z WFOŚ w Krakowie, wydanie 10 000 szt. ulotki traktującej o selektywnej zbiórce baterii oraz 1 500 szt. plakatów – skierowanych głównie do szkół;
- organizacja i przeprowadzenie (we współpracy z organizacją odzysku REBA) akcji wakacyjnych zbiórek baterii nad morzem i w górach mającej przede wszystkim wymiar informacyjny. W jej ramach rozstawionych zostało 172 pojemniki do zbiórki, ukazało się szereg publikacji prasowych;
- pojawienie się kilkunastu publikacji w regionalnych i ogólnopolskich mediach prasowych, radiowych i telewizyjnych;
- opracowanie prezentacji multimedialnej pokazującej funkcjonowanie systemów zbiórki i recyklingu baterii w wybranych krajach Unii;
- zorganizowanie trzech cykli seminaryjnych dla przedstawicieli regionalnych urzędów ochrony środowiska, instytucji odpowiadających za gospodarkę odpadami w regionie, służb komunalnych, przedstawicieli handlu i szkolnictwa – łącznie ponad 100 osób;
- początek budowy systemów zbiórki zużytych baterii we Wrocławiu, Krakowie i Szczecinie: dostarczenie pojemników do 65 szkół na terenie Wrocławia, umieszczenie pojemników na jednym z wrocławskich osiedli, rozmieszczenie pojemników w urzędach środowiska, tworzenie systemu zbiórki opartego na placówkach pocztowych w Szczecinie oraz o szkoły w woj. zachodniopomorskim i małopolskim;
- powstanie internetowego serwisu o bateriach www.eko.org.pl/baterie – umożliwiającego zapoznanie się całością tematyki (aspektów historycznych, zdrowotnych i prawnych) oraz znalezienia lub zgłoszenia punktu zbiórki baterii oraz gromadzącego bieżące informacji z tego tematu.

Dzień Ziemi

Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju w dniu 25 kwietnia 2004 zorganizowała na Bielanych

Wrocławskich obchody „Dnia Ziemi” pod hasłem „Czerpanie z natury, czyli przyroda nie tylko na papierze”. Obchody wzbogaciły, przygotowane przez naszego partnera - Wrocławską Szkołę Przyszłości: pokaz rękodzielniczej techniki czerpania papieru, prezentacja historii papiernictwa, przedstawienie teatralne „Ekologiczne opowiadki nie tylko dla Jacka i Agatki” oraz pokaz slajdów o treści ekologicznej.

Kolejnym elementem programu był konkurs wiedzy o recyklingu i selektywnej zbiórce odpadów pod nazwą „Segreguj odpady”, którego główną nagrodą była weekendowa wycieczka do Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju. Dla najmłodszych uczestników zorganizowano konkurs plastyczny „Śmieci mniej – Ziemi lżej” oraz quiz na hasło propagujące recykling odpadów.

Festyn Recyklingu

W sobotę 5 czerwca 2004 na Wyspie Słodowej Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju zorganizowała Festyn Recyklingu. Impreza była elementem obchodów Światowego Dnia Ochrony Środowiska przygotowanych przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki. Patronat nad świętem objął Minister Ochrony Środowiska. Imprezę na Wyspie Słodowej poprzedziła konferencja prasowa, która odbyła się dnia 28 maja br. w siedzibie Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju. Informacje o Festynie pojawiały się w radiu ESKA, RAM, telewizji TEDE i TV5, jak i w Słowie Polskim - Gazecie Wrocławskiej, która objęła patronat medialny nad Festynem Recyklingu.

Głównym elementem Festynu była zbiórka surowców wtórnych pod hasłem „Zmień odpady na kulturalne wypady” zorganizowana przez DFE. Akcja miała na celu zwrócenie uwagi społeczności Wrocławia, szczególnie młodych ludzi, na problem narastającej ilości odpadów, potrzebę ich segregacji oraz zachęcenie do odkrywania i odwiedzania kulturalnych miejsc Wrocławia. Mieszkańcy wymieniali przyniesione surowce wtórne na bilety do instytucji kulturalnych Wrocławia. W sumie do rozdania było ponad tysiąc wejściówek, które przekazały nieodpłatnie dyrekcje wrocławskich placówek kulturalnych: Centrum Sztuki „Impart” (10 sztuk), Filharmonia (50), Muzeum Architektury (60), Muzeum Archidiecezjalne (30), Muzeum Miejskie (50), Muzeum Mineralogiczne (25), Muzeum Narodowe (20), Muzeum Poczty i Telekomunikacji (30), Muzeum Przyrodnicze (50), Ogród Botaniczny (100), Ogród Zoologiczny (10), Teatr Muzyczny-Operetka (30), Ośrodek Badań Twórczości Jerzego Grotowskiego (4), Stowarzyszenie Kultury Teatralnej Pieśń Kozła (30), Teatr PWST (25), Teatr Polski (30), Wrocławski Teatr Lalek (5). Ponadto ze środków sponsorów zakupiono ponad 600 biletów do kin.

Akcja spotkała się z ogromnym odzewem ze strony mieszkańców i w rezultacie kilkugodzinnej zbiórki zebraliśmy m.in. 75 kilogramów baterii, 1260 kg makulatury, 240 kg szkła i 70 kg plastiku. W trakcie festynu zostało zorganizowanych wiele konkursów dla dzieci i młodzieży związanych z ekologią. Wręczono również puchary recyklingu dla najaktywniejszych zbieraczy i autorów najciekawszych prac plastycznych. W imprezie wzięło udział około pięć tysięcy osób. Wydarzenie zostało wysoko ocenione przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki oraz Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego. Liczymy na to, iż nowatorska formuła Festynu Recyklingu wpłynie na poprawę świadomości mieszkańców, zachęci do segregacji odpadów, jak i zainteresuje kulturą, zaś Festyn Recyklingu na stałe zagości w kalendarium imprez naszego miasta.

XI edycja akcji "Sprzątanie świata" 17-19.09.2004

Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju już jedenasty raz podjęła się koordynacji akcji we Wrocławiu i okolicach. We współpracy z Zarządem Gospodarki Odpadami (ZGO) ustalono zasady jej prowadzenia, terminy i sposób przekazywania informacji o zebranych przez uczestników odpadach. Zmodyfikowano i rozszerzono formułę zbierania odpadów z terenu całego miasta. Określono potrzebne ilości worków i rękawic, których dystrybucją zajęła się DFE. Włączono także w zabezpieczenie i pomoc akcji strażników osiedlowych Straży Miejskiej Wrocławia.

Pełną informację o akcji rozesłano do 246 placówek szkolnych. W siedzibie Fundacji otwarty został

punkt informacyjno-dystrybucyjny obsługujący uczestników „Sprzątania Świata 2004”. Na potrzeby akcji zgromadzono następujące materiały: 1800 worków na odpady i surowce wtórne, 25 000 szt. rękawic, plakaty, materiały dla nauczycieli ze scenariuszami zajęć z edukacji ekologicznej, broszury, ulotki i plakaty o selektywnej zbiórce baterii, czasopisma ekologiczne. Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju, wspólnie z ZGO i Strażą Miejską, zorganizowała dwie konferencje prasowe.

„Sprzątanie Świata” z roku na rok cieszy się coraz większą popularnością, zwłaszcza wśród placówek specjalnych i integracyjnych jak również szkół prywatnych. Do akcji włączyło się 120 placówek edukacyjnych (w roku 2003 - 104) oraz drużyna harcerska. W sprzątaniu udział wzięło prawie 27 tys. Osób, tyle samo, co w ubiegłym roku.

Według informacji uzyskanych od służb komunalnych obsługujących akcję zebrano 240 m³ odpadów, w tym: 112 m³ odpadów z 10 pojemników wielkogabarytowych rozmieszczonych we wszystkich wrocławskich dzielnicach oraz 128 m³ odpadów ze zbiórki prowadzonej przez młodzież. W ubiegłym roku było łącznie ok. 72m³ – a zatem świadczy to o aktywnym włączeniu się w sprzątanie samych wrocławian, którzy słyszeli o akcji w różnych mediach i czynnie w niej uczestniczyli.

Podkreślić także należy bardzo dobre współdziałanie różnych służb miejskich zaangażowanych w tegoroczną akcję jak i ich współpracę z organizacjami pozarządowymi. Przebieg akcji Sprzątanie świata we Wrocławiu dowodzi, że organizacje pozarządowe mogą przejąć i efektywnie realizować niektóre obowiązki samorządu.

ENERGIA

Konkurs CIEPLEJ

W roku 2004 zakończono realizację Konkursu CIEPLEJ prowadzonego od roku 2002 przez naszą fundację. Celem konkursu było propagowanie wiedzy na temat przedsięwzięć termomodernizacyjnych oraz oszczędzania energii cieplnej w budynkach mieszkalnych, szkolnych i użyteczności publicznej oraz wspieranie finansowe działań związanych z ochroną powietrza i klimatu. Odbyły się dwie edycje konkursu skierowanego do właścicieli i zarządców budynków mieszkalnych oraz szkół i szpitali. Konkurs polegał na opracowaniu ekonomicznie uzasadnionej koncepcji zmniejszenia zapotrzebowania energii cieplnej w budynkach mieszkalnych i szkolnych w oparciu o założenia Ustawy Termomodernizacyjnej. Do pracy konkursowej należało załączyć uproszczoną analizę techniczno-ekonomiczną oraz dokumenty świadczące o gotowości koncepcji do realizacji.

W konkursie wzięło udział 25 uczestników. W obydwu edycjach przyznano nagrody o łącznej wartości 164 tys. zł. Zgodnie z zasadami konkursu wykonane zostały inwestycje termomodernizacyjne w dwóch szkołach (SP 5 w Kłodzku 80 tys. zł nagroda + dokumentacja i SP w Brzegu Dolnym - 20 tys. zł), oraz spółdzielni mieszkaniowej w Świebodzicach (10 000 zł). Ponadto przyznano nagrody dla projektantów (2 000 zł); na realizację wentylacji i rekuperacji w domach jednorodzinnych (4 000zł); na badania zagadnień wentylacji w nowoczesnym budownictwie mieszkaniowym (8 000zł), na badania termowizyjne (6 500 zł). Na fundusz nagród składały się darowizny rzeczowe i finansowe firm i instytucji, w szczególności powiatowych i gminnych funduszy ochrony środowiska.

Ze względu na powszechność dostępu do finansowania przedsięwzięć termomodernizacyjnych formuła konkursu została zmieniona. DFE postanowiła wesprzeć nowy konkurs dla szkół p.t. Konkurs CIEPLEJ 2/3/5 – bezinwestycyjne oszczędzanie energii w szkołach, z udziałem starostwa lub gminy, realizowany przez Stowarzyszenie na rzecz Zrównoważonego Rozwoju. Do końca roku do konkursu przystąpiły już dwa starostwa: dzierżoniowskie oraz kłodzkie.

IV Dni Oszczędzania Energii

IV Europejskie Dni Oszczędzania Energii w tym roku odbyły się w listopadzie, w sali konferencyjnej MPEC we Wrocławiu. Organizatorami tych spotkań byli Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju i Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego. Tematyka obejmowała wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii oraz ich racjonalne używanie, jak też termomodernizację budynków i optymalizację energetyczną. W obradach uczestniczyło 250 uczestników.

Pierwsze dwa dni były przeznaczone dla samorządów lokalnych, planistów, urbanistów i obejmowały problematykę stosowania odnawialnych źródeł energii, głównie biomasy, do produkcji ciepła w małych i średnich kotłowniach. Eksperci z Alzacji oraz z Dolnej Saksonii, zaproszeni przez Urząd Marszałkowski w ramach współpracy międzyregionalnej z Dolnym Śląskiem, przedstawili programy wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w swoich regionach. Szczególnie istotne było omówienie popełnionych błędów przy realizacji inwestycji wykorzystujących fundusze UE na inwestycje ekologiczne. W trakcie Dni ogłoszony został konkurs CIEPLEJ 2/3/5 – bezinwestycyjne oszczędzanie energii w szkołach z udziałem starostwa lub gminy.

Interesującym był blok dotyczący projektowania domów pasywnych oraz niskoenergetycznych, przeznaczony dla projektantów, budowlanców i audytorów, z udziałem niemieckiego eksperta. Omawiano odzysk ciepła z wentylacji oraz optymalizacja projektowania pod względem energetycznym. W kolejnym dniu przeznaczonym dla wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni oraz zarządców hoteli omawiano właściwą organizację inwestycji termomodernizacyjnej, kontrolę procesu jej realizacji, weryfikację cen ciepła oraz finansowanie.

Na zakończenie DOE, w siedzibie Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju, mieszkańcy Wrocławia mogli uzyskać darmowe porady na temat możliwości zmniejszenia rachunków za energię przy zachowaniu

komfortu mieszkania, przeprowadzić uproszczony audyt energetyczny własnego domu jednorodzinnego oraz poinformować się jak uniknąć rozwoju pleśni i grzybów w mieszkaniach.

Informacje o IV Dniach Oszczędzania Energii widoczne były zarówno w mediach lokalnych - Gazeta Wrocławska i Gazeta Wyborcza, TVP 3 i TeDe, jak i ogólnopolskich: miesięczniku Izolacje, Polska Agencja Prasowa oraz na stronach internetowych Izby Inżynierów Budownictwa oraz Izby Architektów. Plakaty były rozmieszczane w urzędach starostw. Ponadto odbyły się dwie audycje radiowe w radio RODZINA, wraz z konkursem o możliwościach bezinwestycyjnego oszczędzania energii. Na bieżąco wszystkie wydarzenia o tematyce oszczędzania energii, energiach odnawialnych i termomodernizacji są umieszczane w serwisie www.cieplej.pl.

EDUKACJA

Podstawowym narzędziem realizacji celów Fundacji jest edukacja. Aby działać skutecznie na rzecz ochrony środowiska niezbędne jest kształcenie w tym zakresie różnych grup wiekowych i społecznych. Głównymi adresatami naszych działań są: dzieci i młodzież, działacze społeczni, urzędnicy i samorządowcy, nauczyciele, rolnicy.

Warsztaty KRAĞ

Fundacja jest koordynatorem polsko-amerykańskiego programu warsztatów KRAĞ na Dolnym Śląsku. Pomaga on wyłonić regionalnych liderów ekorozwojowej edukacji, zorganizować grupę, wypracować model skutecznych działań edukacyjnych w lokalnych warunkach. Dotychczas zrealizowaliśmy 3 edycje Kręgu; dwie w Dolinie Baryczy (w Miliczu i w Górze) i jedną w Karkonoszach. W efekcie warsztatów grupa znad Baryczy utworzyła Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji Ekologicznej "Dolina Baryczy" i opracowała projekty edukacyjne z zakresu turystyki i produktu regionalnego. Uczestnicy lokalizacji i likwidacji dzikich wysypisk.

Oprócz metod nauczania typowych dla warsztatów KRAĞ, w organizowane przez nas warsztaty włączyliśmy również elementy budowania partnerstwa pomiędzy różnymi sektorami oraz podstawy tworzenia projektów. W Dolinie Baryczy w warsztatach wzięli udział głównie nauczyciele oraz rolnicy i przedstawiciele organizacji pozarządowych. Wśród uczestników KRĘGU w Karkonoszach byli m.in. przedstawiciele organizacji społecznych, biznesu, oświaty, przewodniczki sudeckie, pracownicy nadleśnictwa, samorządów. W trakcie spotkań powstały silne, zintegrowane grupy chcące współpracować na rzecz swojej społeczności lokalnej w duchu zrównoważonego rozwoju. (więcej: www.eko.org.pl/krag).

Ekorozwój w Zielonych Szkołach

Fundacja zrealizowała terenowe warsztaty edukacyjne pt. „Święto Buków”. Ich adresatami byli najbardziej aktywni uczestnicy programu „Święto Drzewa” - uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 95 we Wrocławiu. Warsztaty łączyły elementy edukacyjnych ścieżek ekologicznej, regionalnej i europejskiej, których motywem przewodnim były drzewa. Na bazie tych doświadczeń planujemy organizację następnych warsztatów w ramach Bardzo Zielonych Szkół, gdzie odbywać się będą m.in. warsztaty z udziałem osób niepełnosprawnych.

Aktywizacja bezrobotnych mieszkańców wsi

W ramach europejskiego programu Socrates Grundtvig, koordynowanego przez Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne „Ziarno” z Grzybowa, rozpoczęliśmy w tym roku realizację projektu „Wiejskie Ośrodki Edukacji ku zrównoważonej przyszłości”, adresowanego do bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich. Koordynatorzy projektów edukacyjnych z Fundacji wzięli udział w półrocznym kursie w jednej z Duńskich Szkół Ludowych należącej do sieci ośrodków edukacji wiejskiej, której pomysłodawcą był duński filozof i pedagog Nikolai F.S. Grundtvig. Zdobyta tam wiedza i umiejętności posłużą do organizowania w Polsce kursów w duchu Grundtviga (więcej w magazynie ekologicznym „Kropla” nr 1/2005).

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Obok omówionych powyżej działań angażujących partnerów zagranicznych, Fundacja prowadziła następujące projekty międzynarodowe:

Alzacja

W maju 2004 roku, z inicjatywy regionu Alzacji, zostały zorganizowane Dni Dolnego Śląska, dla uczczenia 10 lat partnerstwa między regionami. Z tej okazji 20-osobowa grupa młodzieży z Wrocławia i Lubina wzięła udział w Międzyregionalnym Spotkaniu Młodych w Alzacji w dniach 16-21 maja. Spotkanie to zostało przygotowane przez *Solidarité Eau Europe* (Solidarność Woda Europa) oraz polskich i alzackich partnerów.

Cele spotkania młodzieży były następujące:

- uczynienie zarządzania zasobami wodnymi osią współpracy między młodzieżą alzacką, a dolnośląską.
- zaangażowanie mieszkańców regionu, a w szczególności młodzieży w spotkania Alzacko - Dolnośląskie
- wymiana wiedzy oraz doświadczeń w temacie ochrony środowiska i edukacji społecznej
- stworzenie wielu płaszczyzn do przyszłych, wspólnych projektów zarówno między młodzieżą jak i organizacjami biorącymi udział w spotkaniu.

Partnerzy, strona polska: Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju, Fundacja Zielona Akcja, Społeczna Szkoła z Lubina.

strona francuska: L'ARIENA (Regionalne Stowarzyszenie na rzecz edukacji przyrodniczej w Alzacji), Le Collège Grégoire de Tours w Marlenheim, Rada Europy, L'OCCE 67 (Centralne Biuro współpracy w Szkole), P.last Organizacja studentów i przyjaciół Polski, Rektorat Académie de Strasbourg, Le SIVOM de la Basse Mossig, Miasto Erstein wraz z miejską radą dzieci i młodzieży, Miasto Marlenheim, Miasto Schiltigheim oraz Dom Młodego Obywatela.

“Odra dla Dniestru - Demokratyzacja”

Głównym celem projektu była szeroko rozumiana wymiana doświadczeń między polskimi, mołdowskimi (w tym z Naddniestrza) i ukraińskimi organizacjami pozarządowymi w sferze zarządzania zasobami wodnymi. Podstawą były doświadczenia zdobyte przez polskie, czeskie i niemieckie NGOs w zakresie ochrony wód Odry na poziomach międzynarodowym oraz lokalnym. Celami szczegółowymi projektu było: zaktywizowanie współpracy międzynarodowej, wzmocnienie organizacji pozarządowych, obniżenie napięcia między społecznościami obu brzegów Dniestru (w związku z istnieniem tzw. Mołdowskiej Republiki Naddniestrzańskiej), propagowanie Konwencji z Aarhus (1998) o prawie dostępu społeczeństw do informacji, oraz rozwój społecznego uczestnictwa w procesie podejmowania decyzji politycznych i zrównoważonego rozwoju basenu rzeki Dniestr. Dodatkowym, ważnym celem projektu było wsparcie działań mołdowskich oraz ukraińskich NGO's zmierzających do uchwalenia Międzynarodowej Konwencji Dniestru oraz zaktywizowanie współpracy rządów Mołdowy i Ukrainy w celu ochrony rzeki oraz uaktywnienie działań polskich organizacji w Mołdowie i Ukrainie. Została także wzmocniona rola Polski jako partnera w procesie transformacji ustrojowej.

Głównymi partnerami Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju były organizacje Biotica (Mołdowa - Kiszyniów) i MAMA-86-Odessa (Ukraina - Odessa). Współpracowały także Eco-TIRAS – International Environmental Association of the River Keepers, w którym uczestniczą 33 NGO'sy z Mołdowy (również z Naddniestrza) i Ukrainy, przedstawicielstwa dyplomatyczne Rzeczypospolitej Polskiej (Mołdowa, Ukraina) i Mołdowy w Polsce, ministerstwa odpowiedzialne za ochronę środowiska i jednostki administracji państwowej i samorządowej z trzech krajów. Projekt został dofinansowany ze środków programu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności - “Przemiany w Regionie” (RITA), którym administruje Fundacja Edukacja dla Demokracji.

W ramach projektu została stworzona Grupa Robocza, której zadaniem było przygotowanie “Strategii NGO dla Dniestru”. W skład Grupy weszli przedstawiciele organizacji partnerskich oraz niezależni eksperci. Grupa sformułowała również merytoryczne założenia wizyty w Polsce mołdowskich i ukraińskich NGOs oraz wybranych samorządów odpowiedzialnych za ochronę środowiska z Ukrainy i Mołdowy, w tym z Naddniestrza. W trakcie wizyty zostały przeprowadzone szkolenia oraz prezentacje związane z doświadczeniami polskich, czeskich oraz niemieckich NGOs w zakresie ochrony Odry.

Najważniejszym punktem projektu była przeprowadzona w Kiszyniowie konferencja “Strategia NGO dla Dniestru” (w ramach międzynarodowej konferencji: “Integrated Management of Natural Resources in the Transboundary Dniester River Basin”, wrzesień 2004). W trakcie konferencji doszło do spotkania lokalnych i międzynarodowych podmiotów zainteresowanych zarówno ochroną Dniestru jak i pokojowym rozwiązaniem kwestii Naddniestrza. Przedstawiciele OBWE, UE, UNDP, a także polskiej i ukraińskiej misji dyplomatycznej w Mołdowie, udzielili poparcia dla sformułowanej w trakcie Konferencji “Strategii NGO dla Dniestru”. Publikacja przygotowana w ramach konferencji przedstawia główne elementy działań pro-ekologicznych i politycznych dla Dniestru. Informacja o przebiegu wizyty polskich NGOs w Mołdowie została opublikowana w magazynie “Kropla” nr 1/2005.

Po zakończeniu realizacji projektu wnioskodawca wspólnie z partnerami przygotował kolejny projekt w tym zakresie, który został złożony do konkursu RITA – Przemiany w Regionie i został zatwierdzony do finansowania. Projekt przewiduje wsparcie dla mołdowskich i ukraińskich NGOs w zakresie dalszego wzmocnienia instytucjonalnego i merytorycznego poprzez szkolenia, wizyty studialne i udział w projektach realizowanych przez DFE na szczeblu lokalnym w Polsce i w ramach współpracy z NGOs z UE. Nowy projekt ma na celu wsparcie rozwoju wiejskich obszarów Mołdowy jako elementu demokratyzacji tego kraju. Realizacja celu będzie polegała na wymianie i udostępnieniu polskich doświadczeń w tym zakresie.

INNE

Łącznik branżowy ds. funduszy strukturalnych.

Wraz z przystąpieniem do Unii Europejskiej Polska uzyskała prawo korzystania z funduszy strukturalnych. Przedstawicielstwo Polskich Organizacji Pozarządowych Brukseli wraz z Fundacją Batorego zainicjowało w 2002 roku tworzenie sieci łączników - specjalistów ds. funduszy europejskich w sektorze organizacji pozarządowych. W procesie rekrutacji wybrano po dwóch łączników regionalnych oraz trzech łączników branżowych z dziedziny ekologii i rolnictwa. Łącznicy mają przygotować organizacje pozarządowe do kompetentnego i aktywnego uczestnictwa w procesach związanych z przyjęciem przez Polskę funduszy strukturalnych.

Od kwietnia 2004 funkcję łącznika ds. ekologii pełni Paweł Antoniewicz współpracownik Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju. Na stronach internetowych Koalicji Pozarządowych Organizacji Ekologicznych na rzecz Funduszy Unijnych (www.koalicjajfs.org.pl) powstał serwis informacyjny „Łącznik branżowy ds. ochrony środowiska”. W grudniu, w siedzibie Dolnośląskiego Urzędu Marszałkowskiego, zorganizowane zostało spotkanie informacyjne dla dolnośląskich organizacji ekologicznych, na którym przedstawione zostało podsumowanie z wykorzystania funduszy strukturalnych w województwie dolnośląskim oraz plany konkursowe na rok 2005 i wstępne założenia i zasady funkcjonowania funduszy w okresie programowania 2007 – 2013.

Osoba pełniąca funkcję łącznika jest jednocześnie członkiem dolnośląskiej grupy specjalistów EURO-NGO. W ramach działalności tej grupy prowadzone były działania informacyjne, konsultacyjne i doradcze dla organizacji ekologicznych.

Rozwój instytucjonalny Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju

Dzięki dotacji Fundacji Batorego w ramach programu „Kuźnia” w 2004 roku podjęliśmy działania skoncentrowane na rozwoju instytucjonalnym naszej Fundacji. Zasadniczym ich celem jest wypracowanie fundamentów dalszego stabilnego rozwoju organizacji. Obejmuje to usprawnienie organizacji pracy, podniesienie kompetencji zespołu w zakresie zarządzania, a także opracowanie strategii rozwoju na najbliższe 3-5 lat wraz ze strategią finansowania działań. Istotnym elementem tego procesu będzie również podzielenie się efektami projektu z innymi organizacjami w ramach istniejących sieci współpracy – co stanowi realizację jednego z istotnych obszarów działań DFE, jakim jest wzmocnienie ruchu ekologicznego.

W 2004 roku skoncentrowaliśmy się na dokonaniu oceny dotychczasowej działalności organizacji. Z pomocą doradcy z Biura Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych przeprowadzony został audyt organizacyjny - ocena stanu organizacji przeprowadzona z udziałem całego zespołu Fundacji. Wykorzystując wyniki audytu określiliśmy następnie program naprawczy, który wdrażany będzie w trakcie dalszej realizacji projektu. Audytowi poddane zostały również finanse fundacji.